

כהן מנחם ז"ל

נולד ב-1924 בתל-אביב
התגייס לפלמ"ח ב-1942
הצטרף לפלי"ם ב-1943
נפטר ב-4.11.1981
רשמה: אביגיל כהן

ה ע ס נ ה ר י ס ז"ל

ב-1946, באוקטובר, יצא עם הספינה "ברכה פולד" ועל סיפונה 806 מעפילים. הדרך היתה רצופת תלאות, ובסופה נתפסה והוגלתה לקפריסין. שם הדריך מנחם חברי "הגנה" מבין המעפילים בנשק קל ובקפ"פ. לאחר חודשיים התחמק ארצה ושוב הסתגן לאיטליה.

ב-1947 כחודש אפריל הפליג ארצה כמפקד הספינה "שאר ישוב" כשעל סיפונה 768 מעפילים. קרוב לחופי הארץ נתקלה במחסום בריטי ועמדה בידים ריקות בקרב התנגדות קשה שבו נפצע מנחם וסבל משטפי דם רציניים מן המכות שקיבל מהאנגלים. עם העברת המעפילים מן האנייה, יצא מנחם ממחבראו והוצא מנמל חיפה ע"י חברי ה"הגנה".

עוד באותה שנה יצא לצרפת בניירות מזויפים על מנת להצטרף לצוות ההכנה של "יציאת אירופה". נעצר בפיראוס ע"י הבריטים, עם עוד חברים. כעבור חודשיים הועבר ארצה.

נחקר ע"י הכולשת הבריטית, שוחרר בערבות גבוהה עם איסור חמור ליציאה מן הארץ.

עוד בהיותו באיטליה רכש אקורדיון בדמי הכיס שקבל. בסופו של דבר הצליח להביאו ארצה. באקורדיון זה נהג להנעים את זמנם של צוותי האניות בכל אוניה אשר הפליג בה בעתיד לבוא.

מכיוון ש"נשרף" ע"י השלטונות הבריטים, קבל חופשה מהפלמ"ח ונרשם ללימודי מוסיקה ב"מדרשה למוסיקה בתל-אביב, באותה תקופה עבד ביחידת אבטחה של חברת החשמל, שאבטחה בלילות את העובדים בתיקוני חירום בפרוורי תל-אביב. באותה שנה עצמה, מצא זמן להתחתן ולהקים משפחה.

עם פרוץ מעשי האיבה בארץ חזר מנחם לשרות, זמן קצר לפני הכרזת המדינה והקמת חיל הים.

מ-פלי"ם ל-חיל הים

1948 - עם יסוד חיל הים הצטרף מנחם. עלה על הספינה ש-29 (דרום אפריקה) כסגן מפקד, בדרגת סרן.

כעבור מן קצר עבר ל א-16 כסגן מפקד, עליה שרת עד סוף מלחמת העצמאות.

לאחר מכן עבר לפקד על כלי שיט אחרים:

מנחם נולד באביב 1924 בתל-אביב, לאמו יפיה קלס מראשון לציון ולאביו יהודה כהן חבר ב"גדוד העברי" במלחמת העולם הראשונה.

ב-1934 יסדו חברי "הגדוד העברי" את המושב אביחיל, לשם עבר מנחם עם הוריו ואחותו.

ב-1938, בהיותו בן ארבע-עשרה, עבר מנחם קורס אימוני שדה ונשק קל במסגרת החי"ש. השתתף ב"הגנה" בתפקידי קשר ושמירה על המושב, שהיה נתון אותם ימים לסכנות של מאורעות תרצ"ו ותרצ"ט.

ב-1942 התגייס לפלמ"ח לפלוגה ג' שחנתה באילון ובחניתה. עבר קורס מפקדי כתות. בסוף אותה שנה התנדב לקורס הימי הראשון של הפלמ"ח בקיסריה. הקורס נמשך כמה חודשים בתקופת חורף סוער וקשה (ובתנאי מחתרת). כבוגר הקורס נהיה למפקד סירות מוסמך שנתחשל בשיט בכל מזג אויר.

עם גמר הקורס חזר לפלוגה ג' להשלמת קורס מפקדי הכיתות שנמשך כשנה. עם תום הקורס חזר לקיסריה כמדריך בקורס הימי הרביעי, שבו לקחו לחלק מחלקות שונות של הפלמ"ח.

ב-1943, עם הקמת המחלקה הימית של הפלמ"ח מצא בה מנחם את מקומו הנכון.

על מנת לקיים את עצמם, עבדו אנשי המח' הימית בנמל חיפה - בסבלות, סוורות, בסירות מנוע ובסירות דייג וכו'. בסוף 1944 עלה מנחם עם עוד קבוצת ימאים על ספינת המשא "עמוס", כנער ספון. שרת עליה כחצי שנה בהפלגות רצופות אשר תרמו להשכלתו הימית.

ב-1945 עם רדתו מ"עמוס" הצטרף לקורס "המלווים השני שמגמתו הייתה להכין את ה"מלווה" אניות מעפילים, במכלול נושאים: ימיים, כלכליים, חברתיים וארגוניים. בשנה זו התגבשה המח' הימית, לפלוגה הימית - הפלי"ם: "פלמ"ח-ים".

ב-1946 הסתגן מנחם לאירופה, (בחברת ימאים נוספים) בספינה קטנה, ולאחר תלאות הגיע למטרתו איטליה שם עסקו בהכנת האוניות להפלגה ה"בלתי ליגלית", ארצה.

פגישתו עם שארית הפליטה הייתה חוויה עמוקה שליוותה אותו כל ימי חייו ולא כאן המקום להאריך.

מפקד פ-39 (הטאג האפור), מפקד פ-35, מפקד ש-45.
 ב-1950 סגן מפקד ק-32 עם הגעתה ארצה.
 מפקד ק-32 "בתמרון קיץ 1950" בדרגת רב-סרן.
 עם סיום תפקיד זה, אושרה חופשת לימודים לקראת בחינות
 בגרות. כעבור 9 חודשים מונה לראש ענף מבצעים בדרגת
 סגן-אלוף.
 ב-1953 כעבור כשמונה חודשים חזר לק-32 כמפקדה.
 באותה תקופה שימש גם כממלא מקום מפקד שייטת 1
 (הפריגטות) במשך כמה חודשים.
 ב-1956 בינואר, טס לאנגליה להשתלמות ופיקוח על
 שיפוץ המשחתות שנרכשו שם. במרץ 1956 הניף את נס
 השירות הפעיל על המשחתת אח"י אילת - כמפקדה.
 אותה שנה, במבצע קדש, השתתפה אח"י אילת בכיבוש
 אברהים אל-אוול המצרית, הורידה צוות השתלטות וגררה
 אותה לחיפה.
 הפלגתו האחרונה כמפקד אח"י אילת היתה לצרפת, לצרכי
 אמונים.
 ב-1957 היה חניך בקורס פו"מ של חיל הים. ואח"כ מונה
 לראש ענף ים 5.
 ב-1959 ירד מנחם עם משפחתו לאילת כמפקד איזור ים

סוף. תוך תקופה זו נמכרו הפריגטות לצ'יילון (היום סרי
 לנקה) ומנחם פקד על המבצע המסובך.
 ב-1963 מונה למפקד השייטת הגדולה (3 המשחתות)
 בדרגת אלוף משנה. השתחרר מצה"ל ב-1967.
 הידיעה על טביעתה של אח"י אילת מצאה אותו מחוץ
 לישראל בהפלגה באוניית סוחר.
 במלחמת ששת הימים פיקד על הספינה "דולפין", שיצאה
 לדרך על מנת להוות ספינת מבחן במעבר ב"שרם אל
 שייך".
 בשנים שבאו לאחר מכן המשיך מנחם לשרת את המדינה
 במשימות שונות ונעדר מן הכית במשך ימים ארוכים, אך
 לא הרבה לשוחח על משימות אלו.
 ב-1969 קיבל מנחם תואר רב חובל ושרת על אוניות סוחר
 שונות במשך כמה שנים, אך לא ברצף, תקופה מסוימת
 עבד גם בחברה לחקר ימים ואגמים ועסק במיפוי חופי
 הארץ.
 בשנות חייו האחרונות חזר מנחם לאהבת חייו: המוסיקה,
 למד לנגן בצ'לו והגיע להישגים נאים.
 מנחם הלך לעולמו ב-ז' חשוון תשמ"ב - 4 לנובמבר 1981
 והוא בן 57.

"שאר ישוב" עפ 773 מעפילים בחופי הארץ